

Βρυξέλλες, 15 Σεπτεμβρίου 2025
(OR. en)

12800/25

RECH 384

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	<i>Προετοιμασία του Συμβουλίου [Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Έρευνα και Διάστημα)] της 29ης και 30ής Σεπτεμβρίου 2025</i> Δέσμη «Ορίζων Ευρώπη»: Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας 2028-2034 α) Πρόγραμμα-πλαίσιο και κανόνες συμμετοχής και διάδοσής του β) Ειδικό πρόγραμμα υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» — Συζήτηση προσανατολισμού

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες σημείωμα της Προεδρίας με τίτλο «**Έρευνα και καινοτομία της ΕΕ για τη διπλή χρήση, την ασφάλεια και την άμυνα**» ενόψει της συζήτησης προσανατολισμού που θα διεξαχθεί στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας στις 30 Σεπτεμβρίου 2025.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΕ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΧΡΗΣΗ, ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑ

Η έρευνα και η καινοτομία διαδραματίζουν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του μέλλοντος της Ευρώπης. Η τρέχουσα γεωπολιτική κατάσταση έχει καταστήσει πιο επιτακτική την ανάγκη για έρευνα και καινοτομία με χαρακτηριστικά διπλής χρήσης που να εστιάζουν ενδεχομένως σε αμυντικές εφαρμογές. Λαμβανομένων υπόψη των αυξανόμενων απειλών και των νέων γεωπολιτικών προκλήσεων, η Ευρώπη πρέπει να είναι σε θέση να αναλαμβάνει δράση. Σύμφωνα με την προσέγγιση άλλων παγκόσμιων παραγόντων, η Ευρώπη πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό των τομέων της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και να διερευνήσει τρόπους εκμετάλλευσης των συνεργειών μεταξύ της μη στρατιωτικής και της σχετικής με την άμυνα έρευνας και καινοτομίας.

Η πρόταση για το επόμενο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 16 Ιουλίου, παρέχει τη δυνατότητα χρηματοδότησης έργων διπλής χρήσης επικεντρωμένων σε αμυντικές εφαρμογές στο πλαίσιο του μέσου Accelerator του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας. Μολονότι χρειάζονται περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την πρόταση, μετατοπίζεται με αυτήν το πεδίο εφαρμογής σε σύγκριση με το τρέχον πρόγραμμα-πλαίσιο.

Η πρόταση φαίνεται να συνάδει με τη σύσταση που διατυπώθηκε στην έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου του Manuel Heitor, η οποία έχει τίτλο «Align, Act, Accelerate: Research, Technology and Innovation to boost European Competitiveness (Ευθυγράμμιση, δράση, επιτάχυνση: Έρευνα, τεχνολογία και καινοτομία για την τόνωση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας)», και δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 2024. Η τελική σύσταση της έκθεσης ήταν να αποδεχτούμε ότι η διπλή χρήση είναι αναπόφευκτη, αξιοποιώντας την και με τους δύο τρόπους.

Η ομάδα υψηλού επιπέδου υποστήριξε ότι η αυστηρή διάκριση μεταξύ της έρευνας διπλής χρήσης και της έρευνας για μη στρατιωτικούς σκοπούς δεν αποτελεί ιδανικό τρόπο για την επίτευξη προόδου και η διαφοροποίηση αυτή δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως πλαίσιο στην ευρωπαϊκή συνάρτηση. Στην έκθεση επισημάνθηκαν δύο βασικοί λόγοι για το επιχείρημα αυτό. Ο πρώτος ήταν ότι δεδομένου ότι πολλές νέες τεχνολογίες είναι εξ ορισμού πανταχού παρούσες, η έρευνα, η ανάπτυξη και η καινοτομία είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου «διπλής χρήσης» (π.χ. το διαδίκτυο, η τεχνητή νοημοσύνη, τα κινητά τηλέφωνα, τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη, τα ρομπότ). Ο δεύτερος ήταν ότι δεδομένων των απαιτήσεων οποιουδήποτε σύγχρονου στρατού που αφορούν και διαχέονται σε σχεδόν όλους τους κλάδους, όλοι περίπου οι τομείς έρευνας είναι εξ ορισμού «διπλής χρήσης» (π.χ. υγεία, διατροφή, ανθρώπινες επιδόσεις).

Τέλος, από οικονομική άποψη, η ομάδα υψηλού επιπέδου υποστήριξε ότι ο περιορισμός των στρατιωτικών δαπανών των χωρών δεν αποφέρει πια οικονομικά οφέλη σε καιρό ειρήνης. Η πρόκληση για την ευρωπαϊκή έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία είναι η αναπόφευκτη αύξηση των στρατιωτικών δαπανών να αποφέρει νέα οφέλη σε επίπεδο καινοτομίας.

Η διευκόλυνση, εντός του προγράμματος-πλαισίου, έργων διπλής χρήσης που εστιάζουν ενδεχομένως σε αμυντικές εφαρμογές αποτελεί ευαίσθητο ζήτημα. Ως εκ τούτου, η πρόταση να συμπεριληφθούν στο επόμενο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» η διπλή χρήση καθώς και έργα που εστιάζουν σε αμυντικές εφαρμογές απαιτεί ενδελεχή εξέταση π.χ. του αντικτύπου, των νέων ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν σε έργα, του χειρισμού ευαίσθητων δεδομένων, της συνεργασίας με τρίτες χώρες και των πτυχών ασφάλειας.

Στο πλαίσιο αυτό, καλούνται οι υπουργοί Έρευνας να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα ακόλουθα βασικά ερωτήματα:

1. Ποιες είναι, κατά τη γνώμη σας, οι ευκαιρίες που προκύπτουν από αυτή τη νέα προσέγγιση για την περαιτέρω ενίσχυση και βελτίωση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας;
2. Ποια είναι συγκεκριμένα τα ευαίσθητα ζητήματα που πρέπει να εξετάσουμε κατά το άνοιγμα του προγράμματος-πλαισίου;
3. Με ποιον τρόπο πρέπει να υποστηριχθούν τα έργα διπλής χρήσης και τα έργα που εστιάζουν σε αμυντικές εφαρμογές καθ' όλη τη διάρκεια του επόμενου προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»;